

Властта винаги се дава назаем, никога не се създава.
Даодзъ, „Книга на Пътя“
(„Класически текстове за добродетелите“), 1.1

Елантуйска епоха, цикъл 12

Черното пристанище, Хакгонг

Последното кралство бе повалено на колене, ала гледката оттук беше великоленна.

Лан бутна назад бамбуковата шапка на главата си и разтвори устни с наслада, докато прохладният вечерен бриз рошеше кичурите на меката ѝ като коприна черна коса. По врата ѝ се стичаше хлъзгава пот от следобедната ѝ работа – хваленето на стоките, които продаваше на местния вечерен пазар. А гърбът я наболяваше след боя, който мадам Мън ѝ бе хвърлила, защото бе отмъкнала захаросани сливи от кухните в чайната. В редки моменти като този обаче, когато слънцето висеше зряло и издуто като мандарина над блещукащото море, в останките на една завладяна земя още можеше да се намери красота също като онази в парченца разбито стъкло.

Град Хакгонг се разстилаше пред нея като съшити и събрани в едно противоречия. Червени фенери бяха провесени от извита стряха на храм до настлан със сиви керемиди покрив, те лъкатушеха и се виеха между пагоди и вътрешни дворове, които бяха обвити в ореола на нощни базари и вечерни панаири. По далечните хълмове

елантийците се бяха настанили на по-висок терен, издигайки странните си архитектурни творения от камък, стъкло и метал да бдят над хин като богове. Очертанята на града на хоризонта проблясваха в прашно златисто от алхимичната светлина на лампите, която се изливаше през прозорците от рисувано стъкло и сводестите мраморни входи.

Лан завъртя очи и се извърна. Знаеше, че историята на които и да било богове е голяма димяща купа кравешки лайна. Независимо колко им се искаше на елантийците да се преструват, че е иначе, Лан знаеше, че бяха дошли в Последното кралство за едно нещо: ресурси. Кораби, пълни със стрити на прах подправки, златисто зърно и пищно зелени чаени листа, сандъци с копринени платове и златотъкан брокат, нефрит и порцелан, потегляха на път от Хакгонг към Елантийската империя през Морето на Небесното сияние всеки ден.

А каквото останеше, се стичаше на черните пазари на Хакгонг.

В този час вечерният пазар беше в разгара си, по Нефритената пътека се бяха стекли търговци със скъпоценности, които блестяха като светлината на слънцето, подправки, носещи вкуса на земи, които Лан никога преди не бе виждала, и платове, които блещукаха като самото нощно небе. Сърдечният ритъм на Хакгонг беше звънът на монети, кръвта му бе потокът на търговията, костите му – дървените сергии на пазарите. Беше място за оцеляване.

Лан спря в самия край на пазара. Постара се да смъкне своята доули – бамбукова шапка – над лицето, да не би наблизо да се спотайва някой елантийски служител. Онова, което се канеше да направи, като нищо можеше да я прати на ешафода заедно с други жители на Хин, нарушили елантийските закони.

Като се огледа крадешком наоколо, тя прекоси улицата и се отправи към бедняшките квартали.

Там свършваше илюзията за Последното кралство и започваше действителността на една завладяна земя. Тук калдъръмените улици, грижливо прокарани от елантийците след завладяването, се превръщаха в прах; елегантно обновените фасади и лъскави остъклени прозорци отстъпваха място на порутени, неподдържани сгради.

Търговската къща се намираше в един запуснат ъгъл, вратите ѝ от евтино дърво бяха нащърбени и избелели от времето, хартиените ѝ прозорци бяха поправяни и въпреки това провиснали от влагата на юга. Някъде отгоре издрънча камбанка, когато Лан пристъпи вътре.

Тя затвори вратите и глъчката на външния свят утихна.

Вътре беше сумрачно, прашинки кръжаха на късната следобедна светлина, която се разливаше по напуканите дъски на пода и по лавиците, претърпкани с всевъзможни свитъци, томове и дрънкулки. Целият магазин приличаше на старо маслено платно, оставено да избелее на слънцето, той миришеше на мастило и влажно дърво.

Ала това беше любимото място на Лан в целия свят. Напомняше ѝ за отдавна отминало време, за отдавна отишъл си свят.

Живот, заличен от страниците на учебниците по история.

Заложната къща на Стария Уей търгуваше с различни дребни стоки, останали непродадени на пазара, след като елантийците си бяха избрали каквото искат. Собственикът на магазина ги купуваше на едро и ги продаваше на купувачи хин за минимална печалба. Магазинът успяваше да убегне от вниманието на правителствените инспектори, понеже стоките втора употреба не представляваха интерес за колонизаторите, стига да не са направени от метал.

Ето защо магазинът се бе превърнал и в средище на контрабанда. Стоките, които Стария Уей излагаше,

бяха достатъчно безобидни: бали вълна, коноп и памук, буркани звезден анасон и дафинов лист, свитъци евтина хартия, направена от счукана гървесна кора. Лан обаче знаеше, че някъде, скрито в магазина, има нещо за нея.

Нещо, което можеше да ѝ струва живота.

– Стари Уей – провикна се тя. – Получих съобщението ти.

За миг бе тихо, а след това:

– Стори ми се, че чух звънкото ти като сребърна камбанка гласче. Пак ли идваш да ми носиш неприятности?

Старият съдържател на магазина оповести присъствието си с влачене на крака и суха накъсана кашлица. Някога Стария Уей бил учител в крайбрежно село на североизток, после семейството му било избито и загубил всичко, отнето му в елантийското завоевание преди дванайсет цикъла. Беше избягал в Хакгонг и бе използвал грамотността си, за да се захване с търговия. От постоянния глад беше станал слаб като пръчка, а влажният въздух на Хакгонг му бе навлякъл постоянна кашлица. Това бе всичко, което знаеше Лан за живота му, дори не и истинското му име, забранено по силата на елантийския закон и сведено до монотонна единствена сричка.

Лан го дари с най-сладката си усмивка изпод широкополата си шапка.

– Неприятности? – повтори тя, като се нагоди към северняшкия му диалект с по-резки и груби тонове в сравнение със сладките напевни южняшки, с които беше свикнала. Напоследък беше рядкост да говори който и да било от двата. – Кога пък съм ти навличала неприятности, Стари Уей?

Той изсумтя и ѝ хвърли преценяващ поглед.

– Никога не си ми носила и късмет. А те оставям да се връщаш всеки път.

Тя се изплези.

– Сигурно е заради чара ми.

– Ха – рече той, думата изпука през плътен слой хрчка. – Боговете, които гледат, ще се досетят какво се крие под този чар.

– Никакви богове не гледат.

Беше тема, по която тя често обичаше да спори със Стария Уей, който бе отгаден поклонник на пантеона от божества на Хин и най-вече на любимия му бог на богатствата. Стария Уей обичаше да разпраща на Лан, че в детството си пламенно се молил на бога на богатствата. Лан обичаше да му напомня, че въпросният бог сигурно има извратено чувство за хумор, щом го бе възнаградил с разнебитен магазин за контрабандни стоки.

– Гледат, гледат – отвърна Стария Уей. Лан вдигна очи към небето и заедно с него оформи с устни думите, които беше чувала стотици пъти. – Има стари богове и нови богове, добри богове и изменчиви богове, а най-могъщи от всички тях са четиримата богове демони.

Лан предпочиташе да не вярва, че съдбата ѝ е в ръцете на някакви невидими стари пръдълъвци в небесата независимо колко могъщи се предполагаше, че са.

– Както кажеш, Стари Уей – отвърна тя, като се наведе над тезгяха и обвини брадичката си с длани.

Старият съдържател на магазина изхриптя няколко пъти, после попита:

– Пак ли вечерният пазар? Какво, в чайната не те ли хранят достатъчно?

И двамата знаеха отговора на този въпрос. Мадам Мън управляваше чайната като стъклена менажерия, а нейните момичета за наслада бяха най-добрата стока, която излагаше. Хранеше ги точно колкото да ги поддържа свежи и сочни, но никога достатъчно, че коремите им да се напълнят, да не дават божествата да станат мързеливи или да затлъстят.

– Тук ми харесва – отвърна Лан и наистина беше така. Тук, където наддаваше редом с другите улични продавачи и прибираше в собствените си джобове парите, които изкарваше, чувстваше, че има известен контрол над

живота си. Мъничко свобода и свободна воля, пък макар и само временно. – Освен това – добави със сладък тон – мога да се отбивам да те виждам.

Той ѝ хвърли прозорлив поглед, после изцъка с език и размаха пръст.

– Не пробвай да ми говориш сладки думи, *ятоу* – рече той и се наведе към шкафовете под тезгяха си.

Ятоу. Момиче. Така я наричаше, откакто я беше намерил – мършаво дребно сираче, което просеше по улиците на Хакгонг. Беше я завел на единственото място, за което знаеше, че ще приеме на драго сърце едно момиче без име и репутация – чайната на мадам Мън. Беше подписала договор, чиито условия едва бе успяла да разчете и който сякаш само ставаше по-дълъг и по-дълъг, колкото по-усърдно работеше.

В крайна сметка обаче възрастният мъж ѝ беше спасил живота. Беше ѝ намерил работа, беше ѝ осигурил надежден покрив над главата. Това беше повече добрина, отколкото някой можеше да иска в тези времена.

Тя се ухили на киселия старец.

– За нищо на света.

Сумтенето на Стария Уей се превърна в пристъп на кашлица и усмивката на Лан се стопи. Зимите долу на юг не притежаваха и помен от хапеция студ, с който бе израсла на североизток. Вместо това зимата нахлуваше с влажния студ, който се просмукваше в костите, ставите и дробовете и се наслаяваше там.

Обхвана с поглед разнебитения стар магазин, лавиците, по-пълни от обикновено. Вечерта преди големите празненства по случай дванайсетия цикъл на елантийското завоевание мерките за сигурност около Хакгонг бяха затегнати и първото, което хората бяха склонни да избягват при тези обстоятелства, бе магазин, който търгуваше с незаконни стоки. Лан също не можеше да си позволи да се бави, скоро улиците щяха да загъмжат от елантийски патрули, а едно самотно момиче за наслада сред тях просто си търсеше белята.

– Дробовете пак те мъчат, а, Стари Уей? – попита тя, като прокара пръст по фигурка на дракон от рисувано стъкло на тезгяха. Вероятно скъпа стока от някой от народите от Нефритената пътека от другата страна на голямата пустиня Емаран. Хин не бяха познавали стъклото до епохата на Средното кралство, когато император Дзин – Златния Император – създаде официални търговски маршрути, които стигали чак на запад до прочутите пустини на Масурия.

– А, да – потвърди собственикът на магазина и трепна. Измъкна от гънките на ръкава си нещо, което преди сигурно е било коприна кърпичка, и попи уста с него. Платът беше мърляв и посивял от мръсотия. – Цените на женшена скочиха до небето, откак елантуйските пръдльовци научиха за лековитите му свойства. Но цял живот съм карал с тия стари кости и още не са ме убихли. Няма за какво да се тревожиш.

Лан забарабани с пръсти по гървения тезгях, излъскан от посещенията на толкова много други преди нея. Начинът да оцелееш в колонизирана страна бе да не показваш, че те е грижа. Всеки хин, на когото се натъкваше, вероятно имаше своите печални истории: семейство, избито по време на завоеването, нападнат и оплячкосан дом или по-лошо. Да те е грижа, бе все едно да допуснеш пукнатина в бронята на оцеляването.

Затова Лан зададе въпроса, който купеше в гърдите ѝ цял ден:

– Е, какво имаш за мен?

Стария Уей я дари с щърба усмивка и се наведе под тезгяха си. Пулсът на Лан запрепуска, инстинктивно притисна пръсти към вътрешната страна на лявата си китка.

Там, отпечатан в плътта, сухожилията и кръвта, имаше белег, който само тя можеше да види, идеален кръг, който обгръщаше знак във формата на дума на езика на Хин, която не можеше да прочете. Представ-

ляваше широки линии, разцъфващи като елегантно балансирано цвете – цвят, листа и стъбло.

Живяла беше осемнайсет цикъла, а беше прекарала дванайсет от тях в търсене на този знак, който бе единственият ключ към миналото ѝ, който майка ѝ беше оставила преди смъртта си. И до днес можеше да почувства изгарящата топлина от пръстите на майка си върху ръцете си, дупката в гърдите на майка ѝ, от която бликаше червена кръв дори докато светът изригваше в ослепително бяло. Скъпите мебели от лакирано дърво в кабинета им потъмняха от кръв, въздухът се изпълни с горчивия мирис на обгорен метал... и нещо друго. Нещо древно, нещо невъзможно.

– Е, мисля, че ще харесаш това.

Тя примигна и образите се разпръснаха, когато Стария Уей изникна от прашните лавици и постави на тезгяха между тях един свитък. Лан задържа дъха си, докато го разгъваше.

Беше захабен пергаментов лист, ала дори с един поглед тя се досети, че е различен, повърхността му беше гладка, за разлика от евтините листове, направени от коноп, парцали или корда, обичайни напоследък. Това беше истински пергамент, навярно велен, обгорен до черно по краищата и зацапан от старост. Бе познала близкия допир с него преди цял един свят.

Между признаците на износване Лан различи избледнели следи от пищност. Очите ѝ преминаха бързо по скиците на четиримата богове демони в ъглите на страницата, едва забележими, ала въпреки това присъстващи – дракон, феникс, тигър и костенурка, всичките обърнати към центъра на свитъка, застинали във времето. Вихрени завъртулки на нарисувани облаци красяха полетата на страницата в горните и долните краища. А после... *ето там*, в самия център, обграден в почти идеален кръг един-единствен знак, разцъфващ с деликатния баланс на буква от езика на Хин, и въпреки това без нищо разпознаваемо. Сърцето

и скочи в гърлото, докато се навеждаше над него, едва дишаша.

– Помислих си, че ще се развълнуваш – отбеляза Стария Уей. Наблюдаваше я внимателно, очите му проблясваха при перспективата за продажба. – Само чакай да чуеш къде го намерих.

Тя едва го чу. Пулсът ѝ бумтеше в ушите, докато проследяваше очертанията на буквата, следваше всяка линия и я сравняваше със знака, който бе запометила толкова добре, че можеше да го познае и насън.

Вълнението ѝ се поколеба, когато пръстът ѝ се запъна върху един щрих. Не... не. Твърде къса линия, липсваща точка, леко отклоняващ се диагонал... Едва забележими разлики, ала все пак...

Погрешно.

Прегърби се и изпусна въздишка. Бавно и небрежно завъртя китка, пръстът ѝ описа хлабав кръг, за да довърши изобразението.

Точно тогава се случи.

Въздухът в магазина се раздвижи и тя изпита чувството, че нещо вътре в нея се беше наместило. Невидимо течение, което нахлу от върховете на пръстите ѝ в магазина.

Изчезна след половин секунда така бързо, че сигурно си го беше въобразила. Стария Уей още я гледаше с присвити устни.

– Е? – попита нетърпеливо той, като се наведе напред над тезгяха.

Значи не го беше почувствал. Лан допря върховете на пръстите си до слепочията. Не беше нищо особено, мигновена загуба на фокус, игра на нервите, породена от глад и изтощение.

– Малко е различно – отвърна тя, без да обръща внимание на познатото разочарование, което натезжа в стомаха ѝ.

Беше толкова близо... и въпреки това не беше.

– Значи не е каквото търсиш – каза Стария Уей, като прочисти гърло, – но мисля, че е някакво начало. Виж тук – сричковата азбука, изглежда, е съставена в същия стил като твоята, с тези извивки и тирета... но кръгът отвън е всъщност това, което привлече вниманието ми. – Почука по листа с два мазолести пръста. – Всичко с кръг около изобразението, което сме виждали, е било там само за украса. Обаче виждаш ли как тези линии се преливат в кръга? Написани са в свързана линия – ясно начало и край.

Тя го остави да продължи да говори, но всъщност умът ѝ се замая от съкрушително осъзнаване, че може никога да не разбере какво е станало в деня, когато майка ѝ умря, а Последното кралство падна. Че може никога да не узнае как беше възможно майка ѝ да бе вдигнала ръка с треперещи и хлъзгави от червена кръв пръсти и с голата си кожа да бе *прогорила* нещо в китката на Лан. Нещо, което беше останало след всички тези цикли в образа на знак, видим само за Лан.

Спомен, който бе съществувал между съня и въображението – едва доловима искра на надежда за нещо, което *не би трябвало* да е възможно.

– ...чу нещо, което току-що казах?

Лан примигна, миналото се завихри и изчезна като дим. Стария Уей я гледаше косо.

– *Казвах* – поде той със спривавия тон на учител, пренебрегнат от ученика си, – че това дойде от книгохранилището на стар храм и се мълвеше, че произлизло от една от Стоте школи на самите практикуващи. Определено знам, че древните практикуващи са пишели с различен знаци.

Дъхът ѝ секна при думата „практикуващи“.

Лан изви устни в усмивка и се плъзна напред, като се подпря на лакът на тезгяха.

– Сигурна съм, че практикуващите са написали тези заедно с демоните и духовете, с които са спазарили душите си – каза тя и лицето на Стария Уей посърна.

– Говориш ли за демона, той ще дойде! – изсъска той и се огледа бързо наоколо, сякаш някой от демоните можеше да изскочи иззад шкафа му със сушени плодчета годжи бери. – Не обричай магазина ми на проклятие с такива злокобни думи!

Лан завъртя очи. В селата, откъдето беше Стария Уей, суеверията бяха пуснали по-дълбоки корени, отколкото в градовете. Истории за духове, витаещи из селата в боровите и бамбуковите гори, за демони, изяждащи душите на бебетата нощем.

Някога подобни неща можеше да извикат тръпки по гръбнака на Лан, предвид че се боеше да върви в сенките. Ала сега знаеше, че има по-лоши неща, от които да се страхува.

– Всичко това е просто фолклор, Стари Уей – каза тя.

Възрастният мъж се наведе напред толкова близо, че тя видя петната от чай по зъбите му.

– Императорът Дракон може и да е забранил такива теми, когато основал Последното кралство, ала аз помня разказите от дядовците на моя дядо. Чувал съм историите за гревни оргени на практикуващи, които развили магията и бойните изкуства, обхождали реките и езерата на Първото и Средното кралство, борели се срещу злото и въздавали справедливост на света. Дори когато императорите на Средното кралство се опитали да наложат контрол върху Практикуването, не могли да скрият следите от доказателства из нашите земи. Томове, написани с неразгадаеми знаци, храмове, тайни съкровищници и артефакти с необясними свойства – Практикуването винаги е било въплътено в историята ни, момиче.

Стария Уей беше един от онези, които пламенно вярваха в митовете за героите от фолклора – практикуващите, които някога ходели по вода и летели над планините, като си служели умело с магия и погубвали демони. И навярно наистина го бяха правили някога, но много, много отдавна.

– В такъв случай къде са сега? Защо не са дошли да ни спасят от... *това*? – Лан посочи към вратата, към разрушените улици. Когато старецът се поколеба, устните ѝ се извиха. – Дори да са съществували някога, вероятно е било преди цели столетия и династии. В каквито и стари фолклорни герои и практикуващи да вярваш, те са мъртви. – Тонът ѝ омекна. – За нас не са останали герои в този свят, Стари Уей.

Приятелят ѝ се взгляда пронизателно в нея.

– Така ли смяташ *наистина*? – попита той. – Кажу ми тогава защо идваш тук всяка седмица, като търсиш странен символ върху белег, който само *ти* виждаш?

Думите му прерязаха сърцето на Лан като нож, пронизвайки и най-миниатюрната потрепваща искра, която никога не се бе осмелила да изрече. Въпреки всичко, което си казваше, онова, на което беше станала свидетел в деня на майчината си смърт... беше нещо, подобно на магия.

А белегът на китката ѝ съдържаеше ключа – единствения ключ – към истината за онзи ден.

– Защото това ми позволява да се надявам, че някъде там има нещо друго за мен. Нещо друго освен този живот. – Прашинките пред нея се въртяха като вихър, обаядени в червено и оранжево от залязващото слънце, като гаснещата жарава на огън. Лан положи ръка върху парчето пергамент. Навярно имаше нещо, което да се научи от неразгадаемите линии на онзи знак. През изминалите дванайсет цикъла никога не беше стигала толкова близо.

– Ще го взема – каза тя. – Ще взема свитъка.

Старият собственик на магазина примигна, явно изненадан от това развитие.

– Ах. – Потупа свитъка. – Ще внимаваш, нали, момиче? Чувал съм твърде много истории за знаци, създадени от тъмни, демонични енергии. Каквото и да има на китката ти вътре в онзи белег... ами нека просто се надяваме, че е оставено от някого с благородна причина.

– Суеверия – повтори Лан.

– Всички суеверия все произлизат отнякъде – отбеляза злокобно собственикът на магазина, после закриви пръсти. – Сега, да видим заплащането. Нищо не се дава даром. Имам да плащам наем, да купувам храна.

Лан се поколеба само за миг. После се наведе над тезгяха, бръсна настрана торбичка стрити на прах билки, които Стария Уей претегляше, и сложи отгоре парцалива конопена кесия. Тя се приземи със звън.

Ръцете на Стария Уей се стрелнаха и заровиха из съдържанието. Очите му се разшириха, когато измъкна нещо.

– В името на десетте ада, момиче – прошепна той и придърпа хартиената си лампа по-близо. В светлината на пламъците проблесна лъскава сребърна лъжица.

Видът ѝ породи пробождане на копнеж в сърцето на Лан. Това беше най-ценната ѝ находка, случайно изхвърлена със счупените чинии в задните улици на чайната. Беше разчитала да я прогаде, за да откупи един-два месеца от договора си в чайната. Вещта явно щеше да донесе едно малко състояние, понеже металът – всякакъв метал – беше реликва от миналото. Едно от първите неща, които елантійците направили, когато завзели властта, било да монополизират запасите от метал от всички краища на Последното кралство. Злато, сребро, мед, желязо, калай – в днешно време и една сребърна лъжичка бе рядкост. Елантійците бяха заграбили почти всички метални предмети в Последното кралство. Лан предполагаше, че няколко лъжици, монети и скъпи бижута едва ли бяха достатъчни за направата на отбранителни оръжия за революция.

Лан знаеше къде отива всичият метал – при елантійските магьосници. Говореше се, че те прокарвали магията през метала. Това тя можеше да повярва. Беше виждала със собствените си очи ужасната мощ, която владееха. Бяха сринали Последното кралство само с голи ръце.